

Unitárius Közlöny

Kolozsvár, 1888—1948/1990. 13. (73) évf.
1. szám. 2003. január – február
Ára: 5000 lej.

A TARTALOMBÓL:

435 éves a vallásszabadság
Közérzetünkről az új év kezdetén
Nők Világa - Beszámolók
Ifjúsági oldal
Tordai ünnepség
Nyelvédésanyánk
Imák
Tengeren úszó egyetem
Rádióműsorok
Egyházi hírek

Tordai országgyűlési határozat Takács Jenő megzenésítésében

Cincinnati unitárius gyülekezete 1968-ban a tordai országgyűlés négyszáz éves évfordulóját készült méltóképpen megünnepelni.

Jókai Mór *Egy az Isten* című regényében részletesen ír hitük lényegéről. Unitárius volt többek között Bartók Béla is.

Takács Jenőt felkérte kollégája, Lewis Wakehard – aki a cincinnati unitárius templom kórusának vezetője is volt -, hogy a vallási türelem törvénybe iktatásának emlékére zenésítse meg a vallásszabadságra vonatkozó szöveg megfelelő részét. Az eredeti magyar nyelvű okirat régebbi adat szerint a nagyszombati Brukenthal Múzeumban volt, de a Ceaușescu-rezsim óta itt csak képzőművészeti alkotások láthatóak.

Takács Jenő Richard M. Müllernek, a helyi unitárius egyház tagjának angol nyelvű fordítását zenésítette meg. „Elfogadtam az ajánlatot, annál is inkább, mert a szöveg humanista tartalma és ökumenikus jellege kimondottan vonzott. Sajnos még a magyarok közül is kevesen tudják, hogy Tordán foglalták törvénybe először a világon, hogy vallása miatt senkit nem szabad bántalmazni, szidalmazni. A művet részben Cincinnatiiban, részben

Detroitban komponáltam, és a *Toccatto mistica* címet adtam neki. Hogy miért? A *toccatto* meg tudom magyarázni, ugyanis nem egyszerű orgonakíséretéről van szó, hanem az orgona szerepe eléggé fontos, főleg a virtuóz jellegű elő-, köz- és utójátékok formájában. A *mistica* pedig azt jelenti, hogy Müller szövegfeldolgozása a titokzatosság, sejtelmesség felé hajlik. De hiszen a címek nem is lényegesek.”

Az orgonakíséretes kórusmű bemutatója május 26-án volt Cincinnati unitárius templomában, ahol kétszer énekelték, először a szertartás elején, majd a végén. Az istentiszteletre kibocsátott műsor a következőket tartalmazta: „A partitúra elgondolása és stílusa egyedülálló. Takács szép számban használt fel új hangzatokat. A tonalitásérzetet kiküszöbölte, hogy helyet adhasson olyan hangfürtöknek, melyek már természetüknél fogva nem tonálisak.”

A művet Európában először 1975. április 29-én mutatta be Bécsben a Zenei Gimnázium kórusa Friedrich Lessky vezényletével. Ifjabb Bartók Béla, aki a budapesti unitárius közösség egyik vezető egyénisége volt, így írt a műről az *Unitárius Élet* című folyóiratban:

„Takács Jenő egyházunknak nem tagja ugyan, de számára mégis maradandót alkotott...”

Tordán 1557. június 1-jén az erdélyi rendek országgyűlése sikra szállt az emberséges életért, melynek alapfeltétele a bölcsesség, a személyes és lekiismereti szabadság, s törvénybe iktatta a vallásszabadságot. (Ez akkor a lutheri és kálvini tanoknak kedvezett.) Tíz évvel később Dávid Ferenc és Melius Juhász Péter nagy hitvitája nyomán az unitárius vallás is egyenjogúvá vált a katolikus, református és az evangélikus vallással. Az 1568. január 6–13. között tartott országgyűlésen Dávid Ferenc, Erdély unitárius püspöke János Zsigmond és az erdélyi rendek jelenlétében kihirdette a lelkiismereti és vallásszabadsági törvényt, mely szerint a hit Isten ajándéka. A rezolúció kimondta: „mindenki olyan vallásban éljen, amilyenben akar, de az új felekezetek követői ne háborgassák a régiek híveit.” Ezzel a törvénnyel az Erdélyi

Fejedelemség megelőzte nemcsak Európát, hanem az egész világot, mégpedig abban a korszakban, amikor az inkvizíció máglyán égette meg az eretnekeket, és Franciaországban ezerszámra mészárolták le a hugenotákat, a kor francia protestánsait (Párizs, 1572. augusztus 24., Szent Bertalan-éj), sőt a maga is reformátor Kálvin János Genfben antitrinitárius nézetei miatt máglyán megégettette Szervét Mihály spanyol protestáns teológust.

A vallásilag sokszínű Erdély négy bevett vallást ismert el: a katolikus, az evangélikus, a református és az unitárius. Ezek mellett megtúrt vallás volt a román-ság görögkeleti vallása. A bevett vallások egymással versenyezve alapították iskoláikat.

RADICS ÉVA

(megjelent a *Dunánál* című folyóirat 2002. október számában, rövidített változat)

A vallásszabadság törvénye kihirdetésének 435. évfordulója

2003. január 13-án ünnepi istentiszteletre és megemlékezésre került sor a székelykeresztúri unitárius templomban a vallásszabadság törvénye kihirdetésének 435. évfordulója alkalmából. Joggal tehető fel a kérdés: miért éppen Székelykeresztúron? A kérdésre adandó válaszok sokaságából csak egyet szeretnék kiemelni: az unitárius Mekkaként számontartott Székelykeresztúr az a hely, ahol a vallásszabadság törvényének eszméi mai napig a legnagyobb mértékben megvalósulnak, hiszen itt a történelmi felekezetek közötti békés és tevékeny együttélés példaértékű. Ezt magyarázza az is, hogy az ünnepélyen mind a római katolikus, mind a református egyház képviselői részt vettek.

Az ünnepély megszervezésének gondolata az ősi Gimnázium részéről érkezett, amelyet azonnal felkarolt az egyházközség vezetősége, **Szombatfalvi József** esperes úrral az élen. Utána következhetett a rendezvény kivitelezésének megvalósítása: hála Istennek, Unitárius Egyházunk vezetői magukénak érezték a helyi jellegű kezdeményezést, így a rendezvény egyetemes egyházi jelleget ölthetett.

A helybeli unitárius templomban 11 órától tartott istentiszteleten **Gyerő Dávid** lelkész-közigazgatási előadótanácsos végezte a szószéki szolgálatot. Prédikációjában a tordai országgyűlés határozatának időszerűségéről beszélt. A prédikáció után **Szombatfalvi József** lelkész-esperes köszöntötte a jelenlevőket, majd két előadást hallgathattunk meg a Főtisztelendő püspök úr, **dr. Szabó Árpád** és **dr. Rezi Elek** főjegyző úr előadásában. A rendezvény az Unitárius Gimnázium diákjainak pódiumműsorával zárult, alulírott szervezésében.

Külön örömünkre szolgált, hogy egyházunk vezetői mellett rendezvényünket megtisztelte jelenlétével **Máthé Sándor**, a háromszék-felsőfehéri egyházkör esperese; **Asztalos Ferenc** parlamenti képviselő, **Benyovszki Lajos** Székelykeresztúr polgármestere, valamint a székelykeresztúri egyházkör és a testvérfelekezetek lelkészei és hívei. Ugyanakkor mind az írott, mind az elektronikus média képviselői is nagy számban jelen voltak (Duna Televízió, Magyar Televízió, Krónika, Hargita Népe, Udvarhelyi Híradó stb.)

Végezetül: illessen köszönet mindenkit, aki hozzájárult a pirosbetűs naptári ünnep valódi tartalommal való feltöltéséhez!

ANDRÁSI BENEDEK

KÖZÉRZETÜNKRŐL AZ ÚJ ÉV KEZDETÉN

„Különbséget tenni múlt, jelen és jövő között – illúzió, ám makacsul tartja magát.” (Albert Einstein, 1955.)

Új évet kezdtünk ismét. Ilyenkor – esztendőforduló táján – a szüntelen változások és újrakezdések sodrában (kétszer nem léphetsz ugyanabba a folyóba – ezt már az ókori görög bölcs is tudta!), az évek múlásával egyre inkább felébred bennem a csodálkozás. Egyik kedvenc gondolkodómmal azt kérdezem egyre, hogy mi az, ami tulajdonképpen *van*, hiszen úgy tűnik, hogy minden továtúnik. Nem voltam kezdetben és nem leszek végül, de a kezdet és a vég között – ebben az örökös mozgásban és változásban – valami *állandó* után kutatok.

A szilveszter és az újév, a vég és a kezdet, akarva-akaratlanul is az idő múlására emlékeztet. Csacska gyermekszájjal szólva elmondhatjuk ugyan, hogy: Az idő az a valami, amiről nem tudjuk, hogy jön-e vagy megy. De amikor ismét lezárul, elfogy egy év (és mind a miénkből fogy!), amikor egy naptárt kicserélünk, valami mégis összeszorítja a torkunkat. Óhatatlanul fölsejlik bennünk az elmúlás – földi végességünk – tudata. És meghatározhatatlan szorongás, sőt félelem fog el. Ilyenkor szeretnénk olyan megbízható feleletet kapni kérdéseinkre, amely – az örökös változások közepette is – valami *állandót* kínál, és biztos, szilárd *tartást* ad. Mert helyzetünk tudatában, melyet fel sem foghatunk hiánytalanul, át sem láthatunk a maga eredetében és teljességében, megtörténhet, hogy olyan dolgokkal törődünk, amelyekről igazából nem is tudhatjuk, hogy fontosak-e valójában? Ijesztő a pusztá gondolat is, hogy itt valami örökre elveszhet számunkra, ha meg nem ragadjuk! Ezért keressük azt a létet, ami nem csak eltűnés... (Ellenkező esetben: „Minden le-föl kavargó és változik az idő gyermekjátékában.” *Lukianosz.*)

Arra gondoltam, hogy ünnepi jókívánásaim melléleteként úgymond esztendőfordulós körkérdést küldök szét a vésszen apadó erdélyi magyarság unitárius közösségeibe – mindenekelőtt a lelkészeknek üzenve –, hadd mondják el érzéseiket és gondolataikat *szabadon*, mindarról, ami ez időtájt foglalkoztatja őket és a közösséget, amelyben élnek és szolgálnak. Így küldtem szét majdnem két tucat üdvözlőt és körkérdést:

„Hogyan kezdted (kezdtétek) az új évet? Milyen érzésekkel és gondolatokkal, tervekkel és elhatározásokkal vágtál (vágtatok) neki?”

Kérlek szépen, ha megtisztelsz egy, a Közlönyben is közölhető válasszal – névvel vagy akár névtelenül –, akkor remélhetem, hogy olvasóinknak is eligazító és érdekes lesz a válasz, mert ízelítőt kínál egyházunk és az erdélyi magyarság egy részének (töredékének) közérzetéből és közhangulatából. Ugyanakkor jó alap is lehet, ha Isten éltet, és úgy akarja, a soronkövetkező szilveszteri önvizsgálathoz és

visszatekintéshez: mi foglalkoztatott és mit kívántunk 2003 elején?” (A beérkezett válaszok nem mindenben tükrözik a szerkesztő véleményét és közérzetét. A Szerk.) (Kovács István szerkesztő)

■Mindenekelőtt azzal kezdeném, hogy hálával gondolok a jóságos Istenre, aki az elmúlt esztendőben is velünk volt, gondviselő szeretete ismételtén megmutatkozott számunkra, mégpedig azáltal, hogy vigyázott szellemi, lelki és testi épségünkre és szereteteinkre, valamint megtartotta bennünk az élethez elengedhetetlenül szükséges reményt és bizakodó hitet. Megtartotta gyülekezeti közösségünket hitben, szeretetben és egyetértésben.

Minden új esztendőt egy bibliai vers szellemiségének jegyében kezdünk el. Az előttünk álló esztendő jelmondatát Nehémiás próféta könyvéből választottuk:

„A munka sok, és nagy területen folyik, és mi a várfalon elszéledve, messze vagyunk egymástól. Ezért bárhol vagytok, ha a kürt hangját halljátok, gyűljetek ide hozzánk. Isten harcol értünk... Maga a menny Istene ad nekünk sikert, és mi az ő szolgálóiként kezdjük el az építést.”

Ki-ki a maga gondjával, bajával, jajával, keresztyével van elfoglalva, mert a munka sok, és nagy területen folyik mind családi, mind egyházi vonatkozásban. Noha térben nem is vagyunk oly messze egymástól, lélekben sokszor mérföldnyi távolságok választanak el. De nekünk, ha meg akarunk maradni, nem szabad elszélednünk egymástól, nem szabad megfélelkezünk egymásról. Együtt kell lennünk, tudnunk kell egymásról, törödnünk kell egymással.

Az esztendőt szomorúsággal és gyásszal kezdtük, mert az elmúlt esztendő utolsó hónapja sok család életébe bánatot, fájdalmat és mély gyászt hozott. Megértettük, hogy miért is van akkora szükségünk a hitre és az együttérző emberi szeretetre. Elhatároztuk, hogy minden tőlünk telhető áldozatot meg kell hoznunk egyházi közösségünk fennmaradása és fejlődése érdekében.

Tervbe vettük a visszaadott kántortanítói lakáson elkezdett munkálatok folytatását – mellesleg megjegyzem, hogy a tavalyi gyűjtésünk szép példája volt a keresztyén összefogásnak és áldozatnak –, a lelkészi lakás külső és belső rendbetételét.

De ezek mellett elengedhetetlenül fontosnak és lényegesnek tartottuk a fiataljaink bekapcsolását az egyházi életbe. Öt fiatal keblitanácsost vettünk fel az egyház vezetőségébe, akiktől odaadó és áldozatos munkát várunk. Igaz, hogy sok mindenben gátolhat a pénztelenség, de abban nem, hogy Isten hűséges gyermekei, egyházunk áldozatos tagjai és egymásnak szerető testvérei maradjunk. Mi hisszük, hogy: a menny Istene ad nekünk sikert, ha mi az Ő szolgálóiként kezdjük el az építést! (*Józsa István Lajos, Kökös*)

■Köszönöm a jókívánságokat, és hasonlókat kívánok... Tervekben nem szenvedünk hiányt. A magánéletben szeretnénk az idén még egy gyereket (minden jel arra utal, hogy ez összejön!), és egy kissé jobb anyagi helyzetet.

Az egyházközségben jobb közösségi életet, valamint torony- és orgonajavitást. Isten segítségével megvalósítjuk terveinket, nagyon remélem. (*Vida Rozália, Sepsiszentkirály*)

■Hogyan kezdtem az évet? Újévi prédikációmban a Máté 6,34 alapján - „*Ne aggódjatok tehát a holnapért, mert a holnap majd aggódik magáért: elég minden napnak a maga baja.*” - megpróbáltam összefoglalni ezzel kapcsolatos gondolataimat... A népszokások és a népi hiedelmek is pozitív gondolatokat kapcsolnak minden évkezdéshez. Ezek elsősorban a jobba levést célozzák meg, de ugyanakkor arra is figyelmeztetnek, hogy mit kell tennünk ahhoz, hogy sikerekben és anyagiakban gazdagabb évünk legyen. A pozitív gondolkodást elfogadom, de az utóbbival nem értek egyet! Erről szólnék - az Ézsaiás 6,8 alapján írt - négy sorosomban is:

Áldozz földre, autóra és házra, / Gyűjts és halmozz mindent egyre-másra. // Majd ha szólít téged is az Úr - Jöjj! - / Neked is csak az marad, mi másnak. (*Majd ha szólít*)

Én inkább a jézusi vonalon szeretnék haladni, nem aggódalmaskodni, hanem hinni és reménykedni. Hinni, reménykedni, és élni a pillanatnak, azzal a tudattal, hogy minden hiteles cselekedetemmel a világ és kisebbségi nemzeti létünk nagy színjátékához hozzáírhatok egy-egy pozitívabb sort. Élni szeretnék úgy, hogy évek múltán se kelljen azt mondanom semmire, hogy fölösleges volt. Twardowski, kortárs lengyel papköltő egyik verse arról szól, hogy: Ahogy nincs, kicsit úgy írunk. Életszerűsítve azt mondanám: Ahogy nincs, kicsit úgy beszélünk. Én szeretnék úgy élni, ahogyan beszélek, és szeretnék úgy beszélni, ahogyan élek! Ez minden elhatározásom. (*Demeter Sándor Loránd, Sepsiszentgyörgy*)

■Örömmel és szeretettel köszöntöm az Unitárius Közlöny olvasóit, lelkésztársaimat és családjaikat, valamint a világi hívek mindenikét! Mindannyiuknak boldog új esztendő-t kívánok!

Az Egyházi Képviselő Tanács újonnan megválasztott tagjaként sok főtanácsi és zsinati képviselővel volt alkalmam kezdet fogni a főhatósági ülések helyszínén, megköszönve támogatásukat és bizalmukat, mellyel a választáson fölruháztak. Akikkel akkor nem sikerült találkoznom, azok iránti köszönetemet most nyilvánítom ki. Teszem ezt nemcsak a magam részéről, hanem több újdonsült képviselő-tanácsos társam nevében is, kikkel Góg és Magóg fiaiként, illetve leányaiként lelkesedve érkezünk meg „új időknek új dalaival”. Nem jöttünk hátsó utakon, nem jöttünk kerülő utakon bujkálva, nem

jöttünk ellenségesen lopakodva, hanem egyenesen és céltudatosan a többség bizalmát élvezve. Felemelő érzés volt megállni a kövendi templom piacterén, és szívre tett kézzel mondani az eskü szövegét, miközben Ady Endre sorai jutottak eszembe: „Szabad-e Dévénynél betörnöm / Új időknek új dalaival?”

Most, az új év kezdetén hittel mondom: a jövő biztató! Azonban tisztában kell lennünk a közelmúlttal, a mögöttünk álló úttal ahhoz, hogy bizakodva és reménységgel tekinthessünk a sokat emlegetett jobb jövő felé.

Az elmúlt év összefogással, munkával telt el. Néhány világi egyháztag és lelkésztárs egységbe kovácsolásával sikerült a hírhedt „oszd meg és uralkodj” elv gátjait áttörni. A közös célkitűzések mentén kifejtett munka, egyházi életünk korszerűsítésének vágya meghozta első terméseit. Egyházunk Alaptörvényét sikerült alaposan megreformálni, s ezáltal Egyházunk belső életét demokratikusabbá és átláthatóbbá tenni. Ezt az elvet szolgálja például a többes jelölés lehetőségének biztosítása a különböző tisztségekre, az összeférhetetlenség elvének bevezetése, az Egyházi Képviselő Tanács Elnöksége összetételének és hatáskörének meghatározása, a felelős tisztségviselők és hivatalnokok számonkérhetősége, valamint az erkölcsi szempontból legfontosabb újítás: a jelöltek kötelező nyilatkozattétele múltjukkal kapcsolatban, vagyis az átvilágítási határozat.

Örömdetes látni, hogy lelkes és hozzáértő világi híveink, valamint lelkészeink részt kívánnak venni Egyházunk vezetésében, az ezzel járó többletterhek hordozásában és a megosztott felelőségek vállalásában. Eddig azt gondoltuk, hogy idült szakemberhiányban szenvedünk, most megbizonyosodott, hogy ez nem így van, csak engedni kell híveinket, lelkésztársainkat szóhoz jutni: világiakat és egyháziakat, fiatalokat és időseket, nőket és férfiakat egyaránt.

Az új évet újszerű elképzelések és tervek teszik reményteljessé, minket pedig bizakodóvá! Fontos és követhető szempontok: a különböző véleményező és döntéshozó szervek (a bizottságok, illetve a képviselő-testületek) tartalommal való feltöltése, hatékonyságra összpontosító munkaküldések, a munkakörök és a felelőségek megállapítása, rendszeres tájékoztatás Egyházunk belső életének és külkapcsolatainak történéseiről, emberség, tisztesség, becsületesség minden eljárásban, és... hasonlóak.

Sajnálattal állapítható meg, hogy egyesek a dolgok megszokott menetének megzavarását, az elmúlt évtizedek néma csendjének háborgatását látják mindebben. Megkérdőjelezzik az új képviselők megválasztása körülményeinek tisztességes voltát, előzménytelen és rosszindulatú magatartásnak, sportszerűtlenségnek minősítik érdeklődő hozzáállásunkat, gyanúsítgatós célozgatásokkal próbálják visszacsalogtatni a megosztottságot egyházi közéletünkbe. Mások pártütőknek, klikkeskedőknek vagy egyenesen puccsistáknak tekintik az újakat. A megelőző lapszámban nem létező, vagy legalábbis általam és meg-

kérdezett kollégáim által nem ismert „nyílt levelek, interjúk és rágalmazó iratok” egymást érő soraira is hivatkozás történt, a burkolt vádolás céljából. Szomorú, hogy vannak, akik így viszonyulnak az újhoz, a változáshoz! Az ilyen személyek nem veszik észre, hogy elhatárolódásukkal önmagukra tükröződik vissza vádaskodásuk, és ezáltal szint vallanak! Mert az élet legtöbb esetben igazolja a közmondást: Mindenki magából indul ki.

Meggyőződésem, hogy az ilyenfajta megosztó és lejáratni kívánó, okafogyott hangulatkeltésnek nincs létjogosultsága Egyházunkban, s ezért hamarosan megszűnik, hogy helyét az egészséges együttgondolkodás és együttműködés vegye át!

Azt is remélem, hogy az elkövetkező évek bizonyítók lesznek mindannyiunk számára! Így kívánom, hogy a közös munkálkodás eredményei és örömei, az elvszerűség, a tisztesség mint közös értékek fűzzék szorosabbra Egyházunk tagjait és vezetőit ebben a szétzilált közéletben! Ugyanakkor, ha egyházi ügyeink intézésében rendellenesség lesz tapasztalható, választóink bizalmával élve szólni kívánunk ezután is! Amikor mindez megszűnik – bízom benne! – a teljes egység megvalósul. (*Csete Árpád, Rava*)

■ Drága Barátaink! Ez az áldott 2002-es év, amolyan „koronázó” esztendő volt számunkra. Istennek hála, sok álunk, sok munkánk ért célba. No meg már hónapok óta Erdélyben vagyunk! Magas kultúrszínvonalú az erdélyi élet, és mi optimizmust lélegzünk be. Aktív itt a létezés, és mi ennek a pezsgő, újuló, demokratizálódó életnek kovászai lehetünk. George már „beszélni kicsi magyarul”, és megtanulta a székely fafaragást, miután megírta hatalmas könyvét a hindu mitológiáról.

Én az idén májusban szereztem meg – *Summa cum laude* – a Boston University teológiai magiszteri fokozatát. Aztán még egy fél évig a Nobel-békedíjas Elie Wiesel professzor magántanítványaként folytattam tanulmányaimat, miközben írtam a könyvemet. Októberben befejeztem *A Liberté rabja* című, angol nyelven megírt történelmi regényemet, amely Édesapám élettörténetére épül. Most már csak kiadóra kell találnia Amerikában. Én meg alig várom, hogy újból írásnak adjam a fejem!

Háromesztendőnyi csodálatos diákélet után, most honvágyam támadt Boston után. Az akadémia világa valósággal megbabonázott, a város 94 egyeteme hihetetlen szellemi pezsgésben tartott! Ráadásul Verdi *Requiem*jében énekelhettem a Boston Symphony Hallban, és Orff *Carmina Buran*ájában a Harvard Nagyszínházban...

Májusi magiszteri avatásom ikertestvére november 30-án történt, amikor a Erdélyi Unitárius Egyház Zsinatán, Kövenden, unitárius lelkésszé szenteltek engem is. Ha a hippokratészi orvosi esküvel a szolgálatra köteleztem el magam – harminc esztendővel ezelőtt –, akkor ezt most a palástos felszentelés pecsételte meg!

Első palástos lelkészi szolgálatomat szülőfalumban, Siménfalván, Édesapám egykori szószékén végeztem, az

Ő beiktatásának 55. évfordulóján. A kör, íme bezárult...

Kalandjaink azonban – úgy tűnik – nem értek véget. Január 17-én ugyanis George-al négyhónapos világszerte útra indulunk, mégpedig a Pittsburgh Egyetem óceánjáró hajóján, 700 diákkal és a személyzettel! Ez lesz az első egyetemi tanári állásom! Orvosi antropológiát tanítok majd, George pedig a keleti vallásokat. Tíz országban kötünk ki, négy-öt napos tanulmányi kirándulásokra... Folyamatosan küldöm majd a tudósításokat az Interneten, hogy tájékoztassuk az olvasókat is kalandjainkról! (Lásd a beszámoló első részét a 13. oldalon! A szerk.)

Na és azután? – kérdezzük egymástól. George, szíve szerint, Hawaii-ban szeretne élni, de nem immúnis az én „Bostonmániámmal” szemben sem. Ő ugyan nyugdíjba vonult, de mivel az én eszem, mint a jó papnak, mindig a továbbtanuláson és teológiai doktoráláson jár, mindketten nagyon fiataloknak érezzük magunkat, és a világ a lehetőségek bőségszaruját kínálja felénk...

Így gondolunk Szeretteinkre most, és a Jóistenhez fohászkodunk, hogy tartson meg mindnyájunkat jó egészségben, békében, szeretetben, hogy ne csak foszlós kalácson, ne csak diszített fákon, hanem a szerető szívekben legyen végre karácsony! És: BÚÉK!

Nagy szeretettel: ZIZI és GEORGE (*Dr. Gellérd Judit*)

Váci Mihály

VIHAROS MAGASSÁG

Karomra hajtom a fejem.

Ez is egy hősi mozdulat.

Estére emberivé szelidülnek

a vadászó indulatok.

Megtettem ártatlanul mindent,

amit helyemben bárki tehetett.

Aki ítél – botladozzon előbb

e megtett út feléig.

Meghalnék olyan szívesen,

ahogy aludni dől az ember.

Szeretnék élni úgy,

mint mikor mélyen álmodunk.

Nincs visszatérés. Viharos magasság

vert csillagokkal tördeli a szárnyat.

Megpihennék mi már

- csak lenne hol szállni.

Nők Világa

„...tartsa meg a mi unitárius hitünket...”

2002. december 29-én **Jakabházi Béla Botond** tiszteletes úr, **Szkridon Béla** gondnok és jómagam két idős beteg unitárius nőtestvérünket látogattuk meg. A nőszövetség részéről szeretetsomagot vittünk; a tiszteletes úr vigasztaló szavaival kívánt enyhíteni a betegek fájdalmán.

A 94 éves **György Zsuzsanna**, aki már nem látott, ezekkel a szavakkal köszönte meg látogatásunkat: „*Isten áldja meg, drága tiszteletes úr, és tartsa meg a unitárius hitünket ebben a kis faluban.*”

Másnap reggel Zsuzsika mama már nem élt, de lelkét megnyugodva adta vissza Teremtőjének, hiszen amíg élt, a templomból soha nem hiányzott, utolsó leheletéig megtartotta az unitárius hitét.

Milyen jó volna, ha ebben a rohanó világban példáját sokan követnék a mi kis közösségeinkben, és szavai figyelemztetnének hitünk megtartására.

Én hiszem, hogy mi, unitárius nők, ezen kell munkálkodjunk. Gyermekeinket, unokáinkat ebben a szellemben neveljük megtartva és erősítve hitünket.

Ehhez kívánok minden nőszövetségünknek értő hozzáállást, kitartást és sok sikert az új évben!

VAJDA IBOLYA

Tordai teadélután

2003. február 9-én, vasárnap délután 16 órától tartotta meg a tordai egyházközség idei első teadélutánját a helybeli nőszövetség rendezésében. Az eseményre érkezöket finom házisütemény és meleg tea, meg kávé fogadta, melyet a nőszövetség tagja szeretettel készítettek és kínáltak. A teadélután műsorának két fő része volt. A kezdeti bibliaolvasás és imádság után, a nőszövetség felkérésére, **Kiss László** lelkész úr tartott egy érdekes bemutatót **Wass Albert** íróról. A lelkész úr életrajzi adatokat, valamint néhány, az íróról megjelent cikket ismertetett, majd mindannyian megnéztük *A látó ember* című, **Wass Albert**ről készült dokumentumfilmet. Ezt követően a lelkész úr bemutatta az író több munkáját, és két rövid szemelvényt ezekből. Tanulságos és érdekfeszítő előadás volt, már csak azért is, mert mostanában gyakori sajtótéma **Wass Albert**, és munkáit sem ismerik még sokan. Ugyanakkor **Wass Albert** Erdély elkötelezett „megéneklője” és szerelmese, bár életének nagy részét emigrációban töltötte.

Az est második felében már „könnyebb műfaj” következett. Kisorsolták a tombolát, amelynek mindenik sorsjegye nyerő volt, és amelynek tárgyait nőszövetségünk tagjai és az egyházközségünk gondnoka ajánlották fel

nagylelkűen. Mivel mindenki nyert valamit, a hangulat vidám volt és emelkedett, felcsendült a nóta is. A zenei alapot **Ötvös Károly** primás atyánkfia biztosította, aki rendre mindenkinek „elhúzta a nótáját”. Vidám és meleg hangulatban mondtunk búcsút egymásnak. Bebizonyosodott még egyszer, hogy ezek az esték pótolhatatlan közösségformáló alkalmak, és szükségünk van minden ilyen alkalmat felhasználni, hogy jobban megismerhessük egymást, hogy gyülekezetünk még összeforrottabbá váljék.

Köszönet a nőszövetség lelkes tagjainak, akit megszerverték és megvalósították ezt az estét. Reméljük, folytatása következik, és a farsang idején még sok szép rendezvénnyel gazdagodik egyházközségünk valláserkölcsei és lelki élete.

KISS MATILD nőszövetségi elnök

Gyülekezeti találkozó Besztercén

Az alig három hónapja hivatalosan is megalakult besztercei unitárius nőszövetség február 22-én közvetlen és meghitt hangulatú műsoros gyülekezeti találkozót tartott az egyházközség imatermében. A szokásostól eltérően a rendezvényre nem vasárnap, hanem szombat délután került sor, azzal a reménnyel, hogy minél több hívünk részt vehessen a találkozón. Talán ennek köszönhető a siker, de minden bizonnyal hozzájárult a ehhez nőszövetségi tagok körtelefonos mozgósítása is, melynek eredményeként a gyülekezet több mint fele megjelent a rendezvényen.

A találkozót **Kriza János** lelkész bibliamagyarázata vezette be, amit **Péter Kinga** egészségügyi asszisztens előadása követett a helyes táplálkozás szerepéről az ember egészsége érdekében. A mindenkit érdeklő téma hálás hallgatóságra lelt.

Az előadásból többek között azt is megtudtuk, hogy du. 6 óra után már egészségünkre káros sok édességet fogyasztani, ezért is hangzódhatott el az előadás végétével – már a dúsán megterített asztalok mellett – a szelle-

mes megjegyzés: „ennyi finomság közelében én akkor csak holnaptól kezdem az egészséges életmódot”. Ezt a javaslatot a jelenlevők egyhangúlag elfogadták, a szívélyes kinálást követően mindenki kedve szerint válogatott a finomabbnál-finomabb sütemények között.

A jó hangulatot tovább fokozta a tombolák kisorsolása, és a gitárkísérettel történő éneklés. Végül a nőszővetség szorgos tagjai bemutatták az általuk varrt és himézett ajándékokat amelyeket a testvérgyülekezet megajándékozására szánnak.

Köszönjük a szervezőknek, a résztvevőknek a rendezvény sikeréhez való hozzájárulást, és reméljük a sikeres kezdét után a folytatás sem marad el.

(-)

Nőszövetségi beszámoló Sepsiszentgyörgyről

„Énekeljétek Istennek, zengjétek nevének.”
(Zsolt 68,5)

A sepsiszentgyörgyi unitárius egyházközség életében kiemelkedő helyet foglal el az 1999. május 22-én alakult Dalárda.

Dr. Albert Éva nőszövetségi elnöknőt, Nagy Juliánna és Pilinger Lenke tagokat mégis az 1992-ben alakult dalcsoportról kérdeztem. Lelkesedéssel beszéltek Kőkösi Kálmánné, Nóra néninek áldozatos munkájáról, aki 1992-ben elvállalta a sepsiszentgyörgyi dalcsoport vezénylését. Nóra néni valamikor Árkoson szervezte és vezényelte az árkosi unitárius egyházközség dalárdáját.

A nőszövetségi jegyzőkönyv tanúság szerint 1992 szeptember 20-21., 1995 január 31., 1995. november 7., 1997 január 21. dátumokon lépett fel a dalárda. Kőkösi Kálmánné betegsége miatt dr. Albert Éva tanította az énekeket, de megfelelő szakképzett karnagy hiányában a dalcsoport feloszlott. Lelkes tagjai voltak: dr. Albert Éva, Fekete Enikő, Nagy Juliánna, Pál Lenke, Varga Erzsébet, Pilinger Lenke, Bíró Melinda, Bogdán Ilona, Bokor Klára, Lófi Ilona.

A nevezetes 1992-es kolozsvári fellépés műsorából taláztam:

1. Balázs Ferencre emlékeztünk - Balázs Ferenc éneke 1929:

„Ellenségink egyre várják
sorsunk rosszra fordulását,
Amit ők kívánnak nekünk,
ne mérd rájuk jó Istenünk.

Rosszért jóval hadd fizessünk,
hozzád hogy méltók lehessünk,
Taníts minket, taníts egyre,
tökéletes szeretetre.”

2. Oh, én édes jó Istenem – Bartók Béla feldolgozásában:
*Oh, én édes jó Istenem,
oltalmazóm, segedelmem,
Vándorlásban reménységem,
ínségemben lágy kenyerem.*

*Vándor fecske sebes szárnyát,
vándorlegény vándor botját,
Vándor székely reménységét,
Jézus áldd meg Erdély népét.*

*Vándor fecske haza talál,
édesanyja fészkére száll,
Hazamegyünk, segít nekünk,
gondviselő jó Istenünk.*

3. Pál Sándorné, Gyenge Lenke, Reményik Sándor, Az ige című versét szavalta.

Az akkori dalcsoport tagjai közül a jelenlegi, Kriza János Unitárius Vegyes Dalárda tagjai: dr. Albert Éva, Nagy Juliánna, Pilinger Lenke és Varga Erzsébet.

Az 1999. május 15-i ünnepség után, ahol Kovács István tiszteletes úr mondott felemelő imát, Botos Erzsébet tett javaslatot a jelenlegi dalárda megalakítására. A gondolatot tett követte. Emlékszem, Koppándi Botond volt a pünkösdi ünnep légátusa, amikor a szószékről elhangzott Kovács István tiszteletes úr felhívása, hogy aki énekelni szeretne a megalakulóban lévő dalárdában, iratkozzon fel. Ezt követően 1999 május 22-én megalakult a dalárda.

Ma már Seprődi János Kórus Szövetség tagsági igazolvánnyal a tarcsolyunkban nagy szeretettel és odaadással énekelünk, és érezzük – úgy ahogy Kovács tiszteletes úr fogalmazta a 2002 októberi kórustalálkozón –, az egyház „lelke” vagyunk. Az elért eredmény egybehangzóan Benkő Enikő karnagyunk érdeme.

2003. január 24-én az ökumenikus imahéten a sepsiszentgyörgyi szemerjai református templomban léptünk fel műsorunkkal:

- Jer, örvendj Isten népe- L. Shröter (német; 1540-1595) feldolgozásában;

- Fogadd el hálaéneke - Josquin des Prés feldolgozásában;

- Szent István dicsérete - Birtalan Ákos feldolgozásában;

- Erkel Szózata - Vörösmarty Mihály. Erkel eredeti dallama és harmóniai nyomán kórusra írta Bárdos Lajos.

A több mint 50 tagú dalárdánkban más felekezetűek is énekelnek. Jelenleg az unitárius énekeskönyvünk 22. ének „Szomorúan sóhajt szívünk” négyszólamú feldolgozását tanuljuk.

Reméljük, hogy még sokáig fog zengeni a magasba Isten dicsőítésére a magyar ima, nemcsak a sepsiszentgyörgyi Unitárius Dalárda, hanem újabb és újabb dalárdák lelkéből is.

FERENCZI MAGDOLNA

Ifjúsági oldal

Kedves Olvasó!

Az Unitárius Közlöny ifjúsági oldalain többnyire az Országos Dávid Ferenc Ifjúsági Egylet (ODFIE) rendezvényeiről szoktunk beszámolni, előre jelezzük a küszöbön álló fontosabb eseményeket, s időnként egy-egy frissen megjelent kiadványunkat ismertetjük. Az ODFIE tevékenysége azonban nemcsak ennyiből áll. A Választmány, az Ügyvezető Testület és Elnökség egyletvezetői munkája a rendezvények szervezésénél és kiadványok szerkesztésénél sokkal szélesebb körű: a fiókegyletekkel való kapcsolattartástól kezdve a pénzügyvitelen át a külképviseletig mindent magában foglal, amit egy ifjúsági keretszervezet irányítása megkíván. Jelen alkalommal az **egyletképviseletről** lesz szó, ugyanis e tevékenységünk az olvasók előtt talán kevésbé közismert, és „műfajilag” a legkényesebb szervezetvezetői megnyilvánulásnak számít úgy általában.

A külképviselet a mi felfogásunk szerint (is) kettős cél szolgál: az ODFIE által vallott értékrendszernek, illetve szervezeti érdekeinknek a megjelenítését, érvényesítését és védelmét. Mindez bármelyik ifjúsági szervezet esetében szerves és nélkülözhetetlen részét képezi a küldetés (alpcélok) megvalósításáért kifejtett tevékenységnek. Fontosnak tartom tisztázni, hogy az ODFIE egyszerre egyházi és civil ifjúsági szervezet, tehát semmiképp nem politikai alakulat. Ez azt jelenti, hogy az ODFIE szerepét és képviselőinek helyét nem a pártpolitikai döntéshozó testületekben kell keresni, hanem az egyházi életben és az egyesületi (civil) világban. Tény azonban, hogy az erdélyi magyar történelmi egyházak és a civil szervezetek – éppen az általuk felvállalt értékek és érdekek miatt – a kötelező társadalmi-nemzeti közszolgálatuk jegyében időnként nem tekinthetnek el a közéleti szerepvállalástól. Ez néha, elkerülhetetlenül, politikai övezeteket is érint, de soha nem jelenthet pártpolitizálást. Ugyanígy az ODFIE sem politizál a szó pártpolitikai értelmében, de az időszerű és fontos társadalmi, közéleti és nemzetpolitikai kérdésekben igenis állást foglal, s azt a megfelelő fórumokon kinyilvánítja. Egyszerűen arról van szó, hogy az ember nem bújhat ki a bőréből, bármilyen kényelmesnek tünne is ez néha, s hasonlóképpen egy szervezet sem hárihatja el a véleménynyilvánítás felelősségét, amikor az élet által – a külső körülmények és a belső készítés hatására – megszólítva érzi magát, s mindezt a tagság, az általa szolgált és képviselt közösség érdekében teszi.

Egy ilyenfajta állásfoglalásra az ODFIE képviselője részéről a Királyhágómelléki Református Egyházkerület legutóbbi, rendkívüli közgyűlésén került sor. E magas szintű egyházi fórum összehívásának közvetlen okát erdélyi magyar nemzeti közösségünk elmúlt évtizedbeli dőb-

benetes (kétszázézeres nagyságú!) fogyása képezte, amely méreteiben a háborús idők emberveszteségeivel vetekszik. „Hitünk és egyházaink nemzetmegtartó és népszolgálati hagyományaira [...] támaszkodva elérkezettnek látjuk az időt, hogy nemzeti közösségünk védelmében felemeljük a szavunkat, és mindazon erőkkel összefogva, akik népünk sorsát szívükön viselik, válságos helyzetünk-ből megkeressük a **kiutat**. Az önfeladás, a behódolás és a menekülés önvesejtő gyakorlatával szemben a hit és a hűség, az építés és a gyarapodás egyházi-polgári, missziói és nemzetpolitikai **alternatíváját** kívánjuk megvalósítani, a **közösségi önrendelkezés** útját kívánjuk kiépíteni.” – állt a közgyűlés meghívójában. A folyó év február 1-én, a szatmárnémeti Láncos-templomban tartott nyilvános közgyűlésen az ODFIE alelnökével közösen vettem részt, és az alábbi beszédet tartottam:

„Főtiszteletű közgyűlés, főtiszteletű püspök urak, tisztelt meghívottak!

Az Unitárius Egyház ifjúsági szervezete, az Országos Dávid Ferenc Ifjúsági Egylet nevében, valamint az Erdélyszerte működő egyházi és polgári ifjúsági szervezeteket tömörítő Magyar Ifjúsági Tanács részéről köszöntöm Önöket. Az üdvözlés mellett köszönetemet is kifejezem a jelen alkalomra szóló megtisztelő meghívásért, ami nyomán a következő percekben a rendkívüli közgyűlés témájával kapcsolatos mondanivalómat megoszthatom Önökkel.

A maihoz hasonló tanácskozási alkalmak, akárcsak közösségi ünnepeink, az alapos helyzetfelmérés és a bölcs útkeresés feladatát róják ránk. Nem vészjósló, hanem a már veszélyessé vált helyzet tárgyilagos elemzésének összegzéseként azt kell megállapítanunk, hogy magyar nemzetünk Erdélyben élő része, amelynek jövője iránt közvetlen és feltétlen felelősségvállalással tartozunk, a jelenét és a közeljövőjét illetően nem áll fényesen, hogy egyszerűen fogalmazzak. A helyzetfelmérést így foglalhatnánk össze: vállunkon a múlt igája (vagyis a számbelileg kisebbségi állapot), nyakunkon egy átmentett nacionálkommunista hatalom körmönfont elnyomása, szívünkön pedig jövőnk felelőssége. Politikailag tekintve helyzetünkre: természetesen megillető, Istentől eredő közösségi jogainknak többnyire nem birtokosai, hanem csak kéregető koldusai vagyunk.

Az előbbieket szerint sajátos erdélyi magyar közösségi létünk többletkihívást jelent. A történelmi versenyhelyzetnek megfelelő helytálláshoz erőt ad a hit, miszerint a számbelileg kisebbségiek jussa az egyenrangúsághoz nem képezheti vita tárgyát, mert az isteni eredetű, és, ha külön jogositványok kellenének a megéléséhez, az éppen a máságunk lenne. E hitben szűkölködve igen könnyen lemondóan hagyatkozunk az önazonosságunkból, valamint nemzeti és közösségi értékeinkből kifosztó sorsunkra, esetleg még bocsánatot is kérünk az illetékesektől, hogy szülőföldünkön magyarnak születtünk, megigérve, hogy

ez többé nem fordul elő. Kedvezőbb változatban, bátran és bölcsen, elvszerűen és következetesen vállaljuk hovatartozásunkat, megpróbáló kihívásaival együtt.

Az egyik legsúlyosabb és legidőszerűbb kihívást az erdélyi magyarság közelmúltbeli aggasztó méretű fogyása jelenti. A létszám- és erőnlétpadást két összefüggő síkon ellenőrizhetjük. Egyfelől a nemzeti jövőnk alapfeltételét képező gyermekvállalás- és nevelés terén muszáj áttörést véghezvinnünk, ugyanakkor az eddigi veszteségek nagyságrendjét kell a hit mezején hatványozottan kedvezőre fordítanunk. Ez a többletíti teszi érdemessé közösségi szolgálatunkat, és ez emel fel a számbelileg kisebbségi állapotból a minőségi többséget birtokló önbecsültek és megbecsültek sorába. Bibliás őseink szent maradék jelzővel illeték azokat, akik a közösségi sorvadás, a halál helyett az élet útját választották, és képesek voltak a felemelkedésre. A történelmi hűség napjainkban is a jövőnkért vállalt felelősségre kötelez. A nemzeti értékeink szolgálatában felbecsülhetetlen érdemű egyházaink mutassák hát a kiutat e téren ezután is, hogy felelősségünket megtartásra és gyarapodásra válthassuk.

Végül az általam képviselt ifjúsági szervezetek vezetői részéről egy gyakorlatiasabb óhajt fogalmazok meg, mert közéleti síkon ennek megvalósulásában látjuk az előbb említett felemelkedés mentsvárszerű eszközét. Tekintettel az erdélyi magyar nemzeti közösség érdekképviseletének egyre inkább becstelen és nemzetietlen voltára, amely magyarelenes környezetben és globalizálódó világrendben távolról sem tölti be hivatását, azt kívánjuk, hogy **egyházaink és a becsületos polgári erők vállaljanak kezdeményező és meghatározó szerepet közképviseletünk tisztítótüzszerű átalakításában.** Ennek útját-módját Önök bölcsebben megtalálhatják, mint az ifjak, azonban egy biztos: **bennünk féltelen szövetségesre találnak, akár a meglévő kereteket próbálnák gyökeresen áthatni a megfelelő erkölcsi és személyi tőkével, akár teljesen új formát kívánnak teremteni.**

Befejezésül, megköszönve a figyelmet, a jelen tanácskozás résztvevőinek életére, egyházaink és nemzetünk jövőjére Isten áldását kérem."

Utóirat: A közgyűlésen az erdélyi magyar nemzeti közösség önkormányzatának létrehozását indítványozó határozat született. A kezdeményezés támogatására aláírásgyűjtés indult, és március 14-én e témában tanácskozó nagygyűlésre kerül sor Kolozsváron, a főtéri Szent Mihály templomban.

SZABÓ LÁSZLÓ

KÖZLEMÉNY

Az erdélyi unitárius ifjúság és más felekezeti, szabadelvű vallásos fiatalok szervezeteként működő Országos Dávid Ferenc Ifjúsági Egylet (ODFIE) folyó év február 21-23-án, Székelykeresztúron szervezte meg a VI. ODFIE Szavaló- és népdalverseny országos döntőjét.

A rendezvény keretében a helybeli Orbán Balázs Gimnázium díszterme, bennlakása és étkezdéje, valamint a székelykeresztúri Unitárius Egyházközség temploma, lelkesi hivatala és tanácsterme szolgált.

Az első nap bevezető jellegű tevékenységei után – beiratkozás, múzeumlátogatás, műhelymunkaszerű szakmai képzés, zenés irodalmi est, táncház – a tulajdonképpeni verseny szombat reggel kezdődött egy alkalmi áhítat után. A több mint százötven résztvevő zömében olyan 12 és 25 év közötti fiatal volt – esetenként az egyházközségi ifjúsági egyletek szintjén már megszervezett elődöntők nyertesei –, akik életük valós értékének tekintik a verssel és a népdallal való foglalkozást, s általa gazdagodásként élik meg a népi kultúrával, illetve a nemzeti irodalommal való találkozást.

A verseny déli szünetében a résztvevők a helybeli unitárius vasárnapi iskolások előadásában gyermekszínművet tekinthettek meg, majd vacsora után sor került a szakmai kiértékelésre és az eredményhirdetésre.

Az egész napos megmérettetés fáradalmait és a versenyhangulat feszültségét az esti órákban az egyes meghívottak és bíráló biztosok, valamint az ODFIE választmányi tagjainak és munkatársainak műsorszámai oldották fel. A rendezvény táncmulatsággal ért véget.

A szavalóverseny győztese **Murvai Erzsébet** (székelykeresztúri Unitárius Teológiai Gimnázium) lett, a fiatfalvi **Takács Enikő** és a kolozsvári Unitárius Kollégiumot képviselő **Csécs Márton** előtt. A népdalverseny első díját a kolozsvári Unitárius Kollégium színeiben versenyző **Török-Csingó Adorján** nyerte el, a második helyezést a vargyasi **Miklós Melinda** és a fiatfalvi **Gagyai Attila** osztotta meg, akiket **Kádár Vera** (Kolozsvár) és **Fazekas Annamária** (Lupény) követett a dobogón.

Isten áldása legyen a verseny támogatóin, kivitelezőin és résztvevőin egyaránt!

Az ODFIE Elnöksége

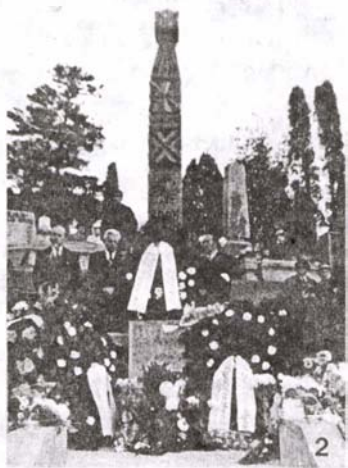
Torda kegyelettel őrzi halottai emlékét

Torda lakói mindig szorgalmas emberek voltak. Munkájuk után jó módban éltek, így megengedhették maguknak, hogy a hozzájuk tartozókat méltón, szépen, pompával temessék el. Városunkban működött az unitárius Major István kitűnő termékeket gyártó bútorgyára. A tordai Major-családnak több tagja, rokonsága tevékenyen részt vett Kolozsváron az unitárius ifjúság nevelésében. Ennek a Major-vállalatnak temetkezési osztálya is volt. Rendelkezett hét gyászhuszárral, négy szép lóval és négy szépen karbantartott, díszes gyászkocsival, amint a mellékelt 1. képen is látható. Ez a szép régi temetkezési szokás a nehéz anyagi helyzet miatt elmaradt manapság, a szertartás sokkal egyszerűbben történik.

A második világháborúnak 204 ártatlan tordai civil áldozata volt, többek között a 14 éves Szakolczi Dezső, a 80 éves Veres Zsigmond. A hozzátartozók és városunk lakossága szép kopjafát állítottak emlékükre az ótordai temető alsó részén, a bejáratnál szemben. (2. kép.)

Tordán és környékén 1944. szeptember 14. és október 8. között nagy harcok voltak. Itt zajlott le az egyik legvéresebb erdélyi csata. Nagyon sokan meghaltak. Az ótordai temető felső részében 184 katona nyugszik, 165 honvéd, 1 munkaszolgálatos, 4 német és 15 szovjet katona. Városunk lakói kopjafát állítottak emlékükre is, a sírokra cementből keresztet öntöttek, azokra írták az elesettek nevét. A tordai hagyományörző bizottság minden évben, november 1-e előtti időben megemlékező öku-menikus ünnepséget is szervez. Szép műsorral, amin a 130 éve alakult tordai magyar dalkör is mindig nagyon szépen szerepel. A 3. képen az is látható, amint Kiss

László tordai unitárius lelkész ünnepi beszédét tartja. A 4. kép Fenyves Imre tizedes sírját ábrázolja, rajta az unitárius egyház koszorújával.

A tordai „honvéd” hagyományörző bizottság ez évben (2002-ben. A szerk.) megtartott megemlékező ünnepségének keretében lett eltemetve bensőséges és megható részvétellel a 165. magyar hős, Bialkó János, akinek maradványait a szindi kőbányában találták meg. A tiszteletadáson többek között jelen volt Alföldi László magyar főkonzul, Both Ferenc alezredes, a bukaresti magyar konzulátus attaséja, Vekov Károly Kolozs megyei képviselő, és Savin Ioan ezredes, akinek nagy része volt a szindi honvéd méltó eltemetésében, és nagyon megható beszédet mondott. A számos bel- és külföldi tiszteletadó között ott volt Bialkó János családja is.

Az ünnepség résztvevői láthatták a szépen gondozott katonasírokat, valamint az idej megemlékezésre elkészült, sírokat védő hatalmas cementfalat. A hagyományörző bizottság tagjai – Fodor Béla, dr. Cech Vilmos, Székely István, Molnár Lajos, Bíró Sándor, élükön a fáradhatatlan Pataky Józseffel – mindenkinek köszönik hozzájárulásukat, segítségüket, és bíznak abban, hogy továbbra is lesznek segíteni akarók, mint Pataky József, a várfalvi unitárius lelkész fia, a tordai magyarság és az unitáriusok nagy segítőtje, Fodor Béla, aki 16 éve a tordai unitárius egyházközség önfeláldozó gondnoka.

Adjon a jó Isten halottainknak csendes pihenést!

TOMPA SÁNDOR

Imádkozzunk!

Textus: Mt 6,9-13

Örök igazság, gondviselő Atyánk!

Ahogy éjjelente Neked suttogjuk lelkünk utolsó szavait, mielőtt magába szívna az álmok különös világa, úgy ha szirmait bontja a hajnal, Hozzád imádkozunk, ünnepi dallal, mert minden ébredés, ima egy-egy kis ünnep a léleknek.

Hozzád fohászkozunk Isten, ki teremtőnk, gondviselőnk és megtartónk vagy, mert Rád van szükségünk, Benned van bizodalunk. A Te közelségre vágyunk, hogy szóljunk Hozzád, hogy szólj hozzánk, hogy egymás szemébe nézzünk, mint teremtő és teremtett, mert olyan jó ez az érzés, mely megédesíti a lelket, mert a Tied vagyunk, mert Te mindannyiunké vagy, mindannyiunkhoz egyformán jó, áldott, szerető, szigorú, de boldogságunkat munkáló.

Fejűnket lehajtani kényszerít a megvallás, bevallani és bocsánatot kérni Tőled azért, hogy gyermeki gyengeségeink miatt egyre inkább megfélemezünk Rólad, a fény távolában csak űrt, űrt, csillagokat és újabb égíteteket keresünk. Nem találunk Téged, pedig megsejteted teremtő, fölséges lényed. Képessé teszel arra, hogy megérezzük újból és újból, hogy valaki jár körülöttünk magányunkban, hogy meghalljuk lépteid dobogását. Kezed vonásait olvashatjuk a természet sugárzó kézirataiból, mely kibetűzi nagyságodat a hó borította téli éjjelek csillagainak szikrázó csendjében, tavaszra kicsírázó maggyöngybetűiben, az őszi sárguló leveleinek kínjaiban mind Rólad beszél..., s ha azt kérdezzük: Ki vagy?...annyit mond: Mindenható.

Érezzük, hogy hatalmasan és térdre roskasztóan, belülről, lelkiismeretünk belső szentélyéből szól valami, valaki..., új útra szólít, új erőt ad, új álmokat fest.

Mi is szólunk, Atyánk. Imában mondjuk el Neked örömeinket, bánatainkat, mindennapi gondjainkat, bajainkat, törődésünket, elégedetlenségünket, kérelmeinket, s a hála szavai...néha lemaradnak, megkopnak. Bocsásd meg Istenünk, és adj erőt, hogy teljes szívükből, teljes lelkükből állhassunk meg Előtted. Te segíts, hogy beleremegjen egész lényünk, mikor Szentséged előtt állunk, a Veled való beszélgetésben, mert emberi életünk egyik legnagyobb ügye az imádság, mely az emberiség közös kincse, s melynek koronája a Jézustól tanult imádság.

Szinte kétezer éve mondjuk Neked ezt az imát, mert többet nem mondhatunk, hiszen hozzátéve a sorok fölöslegessé válnak, s ha elveszünk belőle, olyan, mintha Jákób létrájából vennénk ki egy fokot, mely az égig ér, Hozzád vezet.

Tudjuk, hogy nem a Miatyánk elmondása tesz minket méltóvá istenfiúságunkhoz, mert sokszor csak gépiesen eldaráljuk, közben egyebekre gondolva. Ezért szegénnyé, tartalom nélkülivé válik, torz, üres és színlelt lesz a Veled való beszélgetés. Egy olyan álruha, mellyel Jákób járult atyja elé, de a Veled való találkozás erőt ad ahhoz, hogy úgy tudjunk imádkozni, hogy az tiszta, mélyről fakadó, homályos tükör nélküli, őszinte és igaz legyen.

Ezt az erőt köszönjük meg Neked Istenünk. Az együttléti perceit a vasárnapos csendekben, az alkalmakat, hogy elmondhatjuk imáinkat. Jóságod, nagyságod, türelmed, hogy a zsolttáros szavak meghallgatásra találnak...mert Tied a dicsőség mindörökké... Ámen.

Textus: 1Kor 2,9-16

Istenünk, jó Atyánk! A szeretet és hűség szavaival keresünk fel e napnak kezdetén, amikor érzések és gondolatok szárnyán kívánunk Hozzád emelkedni, hogy elmerüljünk Benned hitet és erőt meríteni.

Téged szólítunk meg fohásunkkal, mert az ima szavai mindig menedéket nyújtanak a rohanó idő múlásának fenyegetésében, menedéket a megbántások és megbánások örökös megisméltető láncolatában.

E menedék nyújtotta biztonságban mondunk most hálát Isten. Köszönjük, hogy miközben a világ Benned és Általad színesedik meg, Benned célt és értelmet nyer életünk is. Hiszen akarod szülni emberré bennünket úgy, hogy a Magad hasonlatosságára alkottál, szavad kiemelt a föld porából, lehelet tiszta lelket formált bennünk. S e tiszta lélek által a legnagyobb ajándék részeseivé tettél, az élet hordozóivá, hogy a Te dicsőségét hirdessük.

Életünk során a Lélek által számtalanszor kinyilatkoztattad már közelséged, s valahányszor ezt megtapasztaljuk, mindig megerősödik bennünk a bizonyosság, hogy Te munkálsz bennünk. Mert hogyan is ismerhetné fel a végtelent az, aki szűk határok közé van szorítva, hogyan venné észre a világosságot az, akiben nincs egyetlen fénysugár sem? Az emberi lélek ugyan felismeri az emberi lélekre vonatkozó dolgokat, de a Te megismerésedre mindenkor a Te Lelkedre van szükségünk Atyánk. Arra a Lélekre, amely rejtett titkaidat, mélységeidet is megvizsgálja, s így visz egyre közelebb Tehozzád.

Erre a közelségre vágyik e mai reggelen is ez a kis fohászoló sereg. Most nem dacolunk, nem követelőzünk, nem felelünk Atyánk, egyszerűen átadjuk magunkat, egész létünket Neked.

Ebben az átadásban benne van minden, amit Neked hoztunk: a köszönet, hogy gondviseléssel átölelted, megtartottad életünket, a hála, hogy részesei vagyunk teremtett világod csodájának. És ott húzódik benne a hit, a Beléd vetett bizalom is, mely állandó kapocsként köt össze lényeddel. E hitre válaszolsz, amikor megszólítasz, segítséget, bátorítást nyújtasz, erőt támasztasz. Atyai gondviselésed, hűséged bennünket is hűsége kötelez.

Lényünk sötét árnyoldalaiért most kérünk, bocsásd meg, és atyai szeretetteddel segíts felülemelkedni ezeken. Hiszen mi is kezed alkotása vagyunk, olyan, melyet nem fejeztél be, hanem állandóan munkálkods bennünk a mi javunkra, oltalmazásunkra.

A Tőled kapott eddigi segítség a jövőre nézve is reménységre indít Atyánk, ezért most arra kérünk, taníts meg a Te akarodat teljesíteni. A Te jó lelked vezéreljen minket, hogy életünk mindig Téged befogadó hajlék lehessen, s alázatos lélekkel megláthassuk örök dicsőséged. Tégy bennünket nyitottakká az emberi szív rejtett titkai iránt is, hogy az ítélet ne az embertárs elítélését vagy leértékelését jelentse, hanem annak a feladatnak a meglátását, amit mások érdekében elvégezhetünk.

Ennek az isteni bölcsességnek megélésében légy velünk ezen a napon is. Ámen.

LAKATOS CSILLA V. éves teol. hallg.

BUZOGÁNY ISTVÁN III. éves teol. hallg.

TEGEZÉS - MAGÁZÁS

Hogy manapság kit *tegezünk*, illetőleg kit *magázunk* - látszólag egyszerű kérdés. Tegeződünk azzal, akivel bizalmas viszonyban vagyunk, s magázódunk a társadalmi kapcsolatainkban idegenebb, távolabb eső személyekkel vagy a magasabb társadalmi állásúnak, idősebbnek, tanultabbnak kijáró tisztelet jeleként. Egy ilyen válasz nyilvánvalóan leegyszerűsíti a kérdést, minthogy egyszerűsít az olyan vélekedés is, amely szerint a tegezés vagy a második személy használata, a magázás, azaz a harmadik személy használata nem is nyelvi, csupán nyelvhasználati kérdés. A nyelvben adva vannak mind a tegezésnek, mind a magázásnak a nyelvi formái, s a mindenkori társadalmi érintkezés szokásainak megfelelően csupán válogatnunk kell a formák között.

Ám a kérdés sokkal bonyolultabb.

Isméretes, hogy a magyar megszólítás régi formája a tegezés volt. A 16. század végéig még minden rendű és rangú ember tegezte egymást, tegezte a katona a följebbvalóját, a szolga az urát, a fiú az apját, anyját; az egészen idegen emberek is tegezték egymást. Az ilyen tiszteletteljes megszólításokban is, mint *Kegyelmed*, *Nagyságod* stb. második személyű birtokos személyraggal (d-vel) ellátott főnevek vannak, tehát a *te* fogalmát is magukba zárják. Ezért élnek sokszor a *Te Nagyságod*, *Te Keyelmed* féle formákkal is.

A 16. század második felében már az idősebbeknek, a tanultabbnak, valamint a hatalmasabbnak kijáró tisztelet kifejezésére megszületett a magázás. A megszólításban ekkor még tegezõ formát találunk (*Kegyelmed*, *Kelmed*, *Kegyed*, *Kend*), de a hozzájuk igazodó állítmány már harmadik személybe kerül (pl. 1543-ból: „*Te keyelmed* énnem egyébkor minden dolgot... *megírt*...“). Ezért jár a magázás a magyarban az állítmány harmadik személyével (s nem a többes szám második személyével, mint az indoeurópai nyelvekben).

A 17. században megjelenik a *maga* személyes névmás mint megszólítás. A *maga* mindig a magasabb rangútól az alacsonyabb rangúnak szól, s bizony nem sok tisztelet van benne! Ezért írhat így 1668-ban Botka Kata az urának: „Édes uram, Keyelmed engem ne fenyegeksen, mert én olyan embertől mint *maga*, meg nem ijedek.“

A kialakult *magázás* (1. szám 3. személyű állítmányi forma) mellett a *maga* megszólítást „kegyetlen szólásmód“-nak, „szörnyű szó“-nak nyilvánítják a kényes ízlé-

sűek. Nem szereti sem Kazinczy, sem Széchenyi. „A *Maga* és *Kegyed* helyett kell valamit találni - írja Széchenyi -, ha török is, ha szakad is.“ Így kezdte ajánlani az *ön* szót, mely nem az *ő* alkotása ugyan, de *ő* terjeszti el. „Ezen szót *Ön*, míg jobbra nem tanítatom, magyarban úgy használom, mint a német a *Sie*-t.“

Ám sem a *maga* (rangban felülről lefelé), sem az *ön* (alulról fölfelé) nem túlságosan udvarias megszólítás. Ezt helyettesíti, teszi elfogadhatóvá a magázó állítmányi forma mellett álló foglalkozást, munkakört megnevező megszólítás: Éppen az *igazgató úr mondta*...

A nyelvtörténet folyamán megteremtődött tehát mind a tegezésnek, mind a magázásnak a nyelvi formája. De hogy a beszélő mikor *tegez* és mikor *magáz* valakit, hogy kinek jár ki a magázó tisztelet vagy a bensőséges kapcsolatot teremtő tegezés - koronként változott.

A tegezés avagy a magázás munkatársak között ma kinek-kinek személyes ügye, hacsak az általános szokás nem készlet mindenkit arra, hogy a kollégák egymás közt csakis tegezõdjenek. A 18. században viszont egyes céhszabályzat szigorúan megszabta, hogy legény idősebb társát ne tegezze, de ha a mester volna a fiatalabb, azt sem tegezheti.

Ma az egyetemi hallgatók felsőbb évfolyamtársaikkal is általánosan tegezõdnek, a lányok és fiúk egymás közt is, mi még az ötvenes évek elején sem tegeztünk felsőbb évfolyamra járó leányokat. Móricz Zsigmond *Légy jó mindhalálig* című regényében a fiatalabb diákokkal magázta az idősebbeket. Ma az első osztályos vígan tegezi az érettségizõt.

Érdekesen alakult a magázás vagy tegezés a gyermekek és szülők között. Régebb nem volt szokásban, hogy a gyermek a szüleit tegezze. Falun ma is a magázás általánosabb. Népdalaink, népballadaink jól bizonyítják ezt. Hogy a gyermek a szüleit tegezze, ma is inkább csak városos szokásos. Itt is csak az utóbbi száz évben terjedt el, vált általánossá. Testvérek igen ritkán magázzák egymást, hóbortként hat. Ám régebben, faluhelyen, a székelyeknél, ha nagyobb korkülönbség volt a testvérek közt, szokásban volt. Benedek Elek írja, hogy idősebb testvérét nemcsak magáznia kellett, hanem keresztnevéhez a *bá* szócskát is hozzá kellett tennie!

A házastársak kölcsönös tegezése ma mindennapos, az idősebbeknél hallani ma is kölcsönös magázást. Az a változat is előfordulhatott a régebbi időkben, hogy a férj viszonzás nélkül tegezte a feleségét. Kétségkívül a magázás bizonyos finomabb, tisztelettudó hangot biztosít a gyermek és szülő között. Molnár Ferenc *Liliom* című darabjában a hordárból lett kávé mondja: „Amíg *tegezõdünk*, könnyebben jött a veszekedés. Amióta *magázódunk*, úgy élünk, mint az udvari tanácsosok.“

MURÁDIN LÁSZLÓ: Szavak titka

Dr. Gellérd Judit

Tengereken úszó (luxus-) egyetem

Ha valami egyedülállónak számít még az Amerikai Egyesült Államokban is, akkor – erre mérget vehetünk! – párját biztos nem leljük sehol másutt, széles e világon. A Pittsburgh Egyetem „Szemeszter a tengeren” nevet viselő programja minden bizonnyal ilyen, bár – állítólag – már harminc éve működik. Ami egy tengerjáró (hajó vagy tengerész) számára akár sok(k) is lehet, az egy egyetem esetében – legalábbis európai szemmel nézve – még meglehetősen kevés. De a valamikor „Hét tenger szemesztere” néven indított program ma is igencsak népszerű: az Államok egész területéről nagyon sok diák száll versenybe azért, hogy elnyerjen egy helyet a hajón. Ehhez igen jó tanulmányi eredmények, és ahogy itt mondják: „megfelelő anyagi keret” – magyarul: pénz – szükséges. A tanárok is az ország valamennyi egyeteméről válogatódnak össze egy-egy évharmadra. Így aztán – az egykori erdélyi kollégiumok mintájára – tanárok és diákok együtt utaznak, laknak és étkeznek, valóságos otthonukká alakítva a hatalmas, tízemeletes óceánjárót, amelynek „Universe Explorer” a neve.

A hajón minden alaptantárgyat magában foglaló, intenzív oktatásban részesülnek az I–IV. évfolyamos hallgatók. Midőn kikötünk valamelyik országban, általában 5–10 napra, ott közös kirándulásokon tesszük még élményszerűbbé az ismeretszerzést, hatásosabbá az oktatást.

Férjessel, George-al, mi azon szerencsések közé tartozunk, akiket meghívtak tanítani a hajóra, hogy a tavaszi szemeszter januárban kezdődő és májusban befejeződő időszakában „bejárjuk a kerek világot”! Miami-ból indulunk, január 20-án, és a következő országokban kötünk ki 5–10 napra: Kuba, Brazília, Dél-Afrika, Tanzánia, India (Cennai), Vietnám, ahonnan Kambodzsa repülünk az angkori templomokhoz, majd Hongkongba (10 nap). Innen Kínába utazunk egy nyolcnapos körútra, aztán Korea, majd Japán következik, és végül Seattle...

Hát nem csodálatos ez az újabb kaland? Köszönöm, hogy megajándékozta velem, Istenem!

Fölszedtük a horgonyt!

„Világgá vagyok menve”, szinte második hete. Hajnali négy óra húsz perckor átléptük az Egyenlítőt, most a Dél Keresztje csillagkép alatt hajózunk Brazília felé. Trópusi eső szemerkél, forró a levegő. Valóságos vasárnapi „istentiszteletre” mentem föl a hajó legtetéjé-

re, ahonnan köröskörül az óceánt és a horizontot láthatom! A székelő „vaj valami, vaj menyen valahova” állapot: itt valóságos. Soha nem éreztem még ily parányi lénynek magam, mint itt, a végtelennek tűnő óceán kel- lős közepén. A térképen vagyok, tudom, mert a kapitány minden délben bemondja a koordinátákat. De amit én élek meg, az maga a „sehol sem lét”, a teljes egybeolva- dás a Végtelennel! „Világgá vagyok menve.” Csak az Isten találna meg most! Sehol sem vagyok; de mégis vagyok, mert megyek valahová, visz a hajó – 15 csomó- nyi sebességgel –, éjjel-nappal. A *Cogito, ergo suum* egy új változata ez az élmény. A létezés relatív mivolta so- hasem volt valóságosabb. Valahol vagyok a nagy Min- denségben, földtől távol, éghez közel. A csillagok való- sággal a ölembe pottyannak, ha kimegyek éjjel a fedél- zetre. Mennyivel több a csillag az óceán fölött! És meny- nyivel érthetőbb a nyelvük! Mesélik, milyen volt, ami- kor Afrika még nem szakadt el Dél-Amerikától. Akkor bezzeg, nem kellene hajón menjünk Tanzániába! De megindultak a tengerek, az őskontinens húsába martak, beették magukat oda, ahol most mi, „parányi bogarak” büszkén hajózunk. Be sok hajós lelt hullámsírára a két, egymástól eltávolodott testvér-földrész közötti nagy sza- kadékban, melybe a Himalája, ha arca borulna, éppen beleillene.

Ez egyszer maga a Mélység visszhangozza képzele- temet. Nem metafora ez, hanem a Föld (egyik) legszé- dítőbb szakadéka. Mélység és Magasság ölelkezik; a múlt és a jövő egyszerre lélegzik most bennem. A világ- mindenség, ha nem is „megfogható”, de legalább el- képzelhetőbbé válik; itt, ahol nincs határ, csak a roppant víz és a folyton tovagördülő látóhatár. A nyugtalan fel- szín ringat minket, ahogy a bölcsőnk is, annak idején. Mintha ez is élővé varázsolódna most! Valami mély- séges, atavisztikus visszaemlékezés sejlik fel bennem, ami egyszerre őseim tánca és anyám ringató ölelése. A tenger lélegzik, és sóhajai szárnyukra kapják hajónkat, majd kacagva pottyantanak le a habok. Mi visongunk, mint hajdan, gyermekkorunkban a hintán, és soha nem látott álmokban adjuk át magunkat éjszaka az örök ringásnak, fel-le, előre-hátra, jobbra-balra. Ez a sokféle dimenzió mind egyszerre játszik velünk, érzékeink összezavarodnak, csak süllyedünk és emelkedünk, csak táncolunk, táncolunk! A test és a lélek legősibb emlékei villannak fel minden tenger-lélegzéskor. Szerves egészet alkotunk a vízzel, az éggel, egymással! A cil-

lagok cirógatásában, Földanyánk élő, lüktető testében jó egy sejtnek lenni: álmodó, szerető, szenvedő, imádkozó, parányi Univerzumnak...

Itt az idő, most vagy soha, hogy az ember költővé vagy íróvá váljon!

Tengerek állampolgára

Ma nyertem el a negyedik állampolgárságomat! Neptun isten a „Tengerek állampolgárává” avatott; valószínűleg ez volt az egyetlen esélyem a lovaggá ütésre. Nagy kalandunk nagy pillanata, amikor „átsuvadtunk” az Egyenlítő alatt? Fölött? Szóval: a „BEAVATÁS”, amittől az ember egyből más lesz...

„Boldog Neptun-napot!” – köszöntöttük egymást ma reggel, nem is sejtve, milyen meglepetéseket tartogat számunkra egy ilyen Neptun-napi beavatás. A legénység nagy része már a fedélzeten várt minket, a hajó kapitányával együtt. Mitológiai jelmezbe öltözött kísérete élén érkezik Neptun isten, a feleségével és az udvarával. Mi pedig, mintegy hatszáz, mit sem sejtő ártatlan, akik a hajósemlékezet óta élő hagyományok szerint nyerünk beavattatást a tengerek állampolgárságába: izgatottan várjuk a fejleményeket. Mert mindenki izgul egy kicsit a különféle mendemondák miatt, mivel valami, nem épp gusztusos-szagú hal-belsősséggel szokták az embereket leönteni, majd – tisztulás végett – az úszómedencébe dobni! A matrózok mindenesetre „ürhajós” öltözékben készülnek a szertartásra, és a medencét feltöltik tengervízzel. Neptun haragosan vergődik, a medence vize pedig időnként óriáshullámokkal csap le közénk, kamerástól üt nyakon! Mindnyájan Neptun lábai elé borulunk, tisztelettel hódolva, és – természetesen – hűséget fogadva Őfelségének. Aztán elkezdődik a beavatás. Elöl mi, tanárok, majd a hatszáz diák, hogy átadjuk magunkat az elképesztő ritusnak. A matrózok egy jó szakajtónyi, madártejszerű, túrós folyadékot zúdítanak a fejünkre, és miközben az úszómedencébe igyekszünk lemászni, két oldalról végig „slaggal” (gumitömlőből) zuhanyoztatnak. Alighogy kimásztunk ebből a záporból – a résztvevők visongása és a nézők üdvrivalgása közepette –, a tulsó oldalon újabb meglepetés várt ránk: két hatalmas, tátongó szájú halat kellett megcsókolnunk! Puszilni is elég a hal bájos pofiját, de olyan is van, aki francia csókot ad. Ha hal, és már halott is, hadd legyen valami öröme!

Ezzel aztán kiérdemeltük, hogy Neptun őfelsége elé járulhatunk – amúgy csatakosan – és térdhajtva megcsókoljuk a gyűrűjét, miután kardhordozója – egyik kedves, idős tanárnő öltözött a tógájába – a „tengerek állampolgárává” ütött ünnepélyesen. De ez még csak a kezdet! Most jött csak az igazi haddelhadd. A hagyomány szerint ugyanis, aki az Egyenlítőt hajón lépi át, azt

kopaszra nyírják. Ne szörnyülködj mégse, kedves Olvasó: ékes, dauerolt hajkoronám rajtam pompázik! De közel százan közülünk mégis kopaszok – az istenadták –, és legalább annyi lány, mint fiú, sőt néhány professzor is. Előre lehetett jegyet váltani a „megnyíratás kiváltságára”, ami a szegények javára történő pénzgyűjtés érdekében történt. A lenyírt hosszú hajakat pedig – a kemoterápia miatt megkopaszodott gyermekek számára – parókának használják majd... Nos, a szertartás fénypontja az az öt szerencsés volt, akiket közülük kisorsoltak, és akiket a hajó mindenható kapitánya saját kezűleg nyírt meg, természetesen fülsiketítő üdvrivalgás kíséretében.

Majd elkezdtem a diákjaim arcát végre megjegyezni: néhányan felismerhetetlenekké lettek! De a dicsőség, amely bátorságukat övezi, valószínűleg megérte.

Álomhajó – luxuskivitelben

A tenger embere más nyelven beszél, más törvényeknek engedelmeskedik, más ábrákat követ. Svéd-ausztrál kapitányunk, Anders Andersson, nem szégyeníti meg a viking történetekből ismert legendás alakokat. Nemcsak hatalmánál fogva – hisz kezében az életünk –, hanem mert egy fejjel emelkedik mindenki fölé, és címe szerint is ő az „Universum Mestere”, mivelhogy hajónkat „SS Universal Explorer”-nek nevezik. (Az SS nem félreértendő, csak a „Lady” gőzhajóságát jelenti!)

Igazi, dühöngő viharba nem kerültünk még, mert a déli féltekén nyár van most. De a kapitány biztosított, tudja, hogy kell egy ekkora hajót kormányozni.

A hajónk nagysága, bizony, minden eddigi elképzelésemet felülmulta. Pedig nem is a legnagyobbak közül való! És már ötvenegynéhány éves, akárcsak én. Van egy ikertestvére is. Mindössze hat ezer ember van a fedélzetén, összesen vagy hét emeleten. A Bahama-szigeti kikötőben láttunk kétszer ekkora luxushajót, de számár-fület mutattunk neki! A mi hajónk fehér, karcsú és olyan kecses, mint erdélyi templomaink tornya. Ez a mi édes otthonunk 105 napon keresztül. Tulajdonképpen úszó luxusszálloda, ahol kabinunk tisztaságáról és kényelmünkről külön steward gondoskodik. Lakosztályunk a hajó orrában, az ötödik emeleten van; egyetlen szobánkba visszavonulhatunk az egyetlen zsvivaja elől. El tudnám képzelni az életemet itt, akár évekig is, oly meghitt és testhezálló a szellemi munkához! Tökéletes kis paradicsom, ahol ihlet száll meg, midőn kabinunk lenyűgöző panorámát kínáló ablakán kinézek: mindig tenger, csak tenger; hol azúr-kék, hol sárga, hol fekete a vize, amint az eget visszatükrözi. Nincs más dolga, mint a kényesen kacérkodó Holdnak, és a mindent felperzselni akaró Nap-úrnak tükörként szolgálni.

Az egyetlen külső esemény a látóhatáron nagyritkán feltűnő hajók, de ebből is csak egyet-kettőt láttunk. Időnként delfinek szegődnek a nyomunkba, egyszer repülőhalat is láttam, amit fecskének véltem. De hát

honnán fecske, ilyen évszakban, ilyen távol minden földrésztől!?

Szakácsok hada főz ránk; reggel, délben, este legalább háromféle menü a választék, mindenik többfogásos. Hogy meglepődnek majd az otthoniak, amikor többkilónyi súlytöbblettel érkezünk haza! A nyílt fedélzetén, a nagy kékségben és ragyogásban lakomázva, állandóan sajátmagamat irigylem kiváltságos helyzetemért. Van tekintélyes könyvtárunk, gyönyörű kínai fotókkal, sok-sok számítógéppel. A nagy színházteremben tartják a közérdekű előadásokat, ahol szinte hatszázan elférünk. Itt rendezik a bálakat és a hangversenyeket is. A luxusbútorokkal berendezett tanári szoba inkább kaszinóra emlékeztet, köröskörül csupa ablak. Van mozink is, ahol minden este remek filmet vetítenek. A tantermek eredetileg társalgók voltak, nagy ablakaik a tengerre nyílnak. Néha kapaszkodnom kell a katedrába, hogy el ne veszítsem az egyensúlyomat, de most nő ki a „tengeri lábunk”, amint ezt itt mondják. Táncos lábunk lesz, állítólag, habár néha mindenki olyan, mintha részegen tántorogna! Tengeri betegségben még nem volt részem, de mindenféle gyógymód van ellene. És természetesen remek orvosunk is van, és nővérek vigyázzák az egészségünket. Jelenleg mindenki a malária elleni védőoltásra készül. A társaság egy része az Amazonas folyó öserde-

jébe repül, az pedig a malária őshazája is. Minden partraszállás után kötelező mentési gyakorlatot tartunk. A hajó vészkiáltás hét rövid és egy hosszú jellel azonnali gyülekezést parancsol, mire – meleg ruhába öltözve, mentőövvel a nyakunkban – az arra kijelölt mentőcsónakokhoz sietünk, névsorolvasásra. Addig állunk ott összezsúfolódva, amíg mindenki megérkezik. Ekkor a kapitány seregszemlét tart, mi pedig lélegzet-visszafojtva reméljük, nem köt bele hiányos öltözetünkbe, „felszerelésünkbe”, amennyiben hiányos...

Tegnap, február elsején, a vészjelző teljesen váratlanul parancsolt mindenkit a „Union” nevű terembe. Az ijedségtől sápadtan találgattuk: mi történhetett? A hírektől ugyanis szinte teljesen elzártan élünk itt. Csak az Internet nyit ablakot a világra, az viszont méregdrága, így nem nagyon élünk vele. Az általános találgatás: Amerika Irak elleni háborús üzenetét tartotta valószínűnek. Vagy talán országunk ellen intéztek megint terrortámadást? Kétségbeesve vártuk a hírt. Tragédia volt a hír, a javából: a Columbia űrhajó hazatértében – Dallas felett – fölrobbant! A szerencsétlenségnek hét űrhajós lett az áldozata. Egyperces elcsendesedésünkben imádkoztunk, békét kérve Földünk körül keringő poraikra...

Istenem, segíts, hogy mi hazatérhessünk!

(Folytatása következik!)

UNITÁRIUS RÁDIÓADÁSOK

A KOLOZSVÁRI RÁDIÓ unitárius meditáció műsorai, adásidő reggel 9 óra:

Február 5 - Czire Szabolcs
Március 12 - Ferenczi Enikő
Április 16 - Czire Szabolcs
Május 21 - dr. Rezi Elek
Június 25 - Molnár B. Lehel
Július 30 - Kovács István
Szeptember 3 - Mezei Csaba
Október 8 - Solymosi Zsolt
November 12 - Gyerő Dávid
December 17 - Dr. Szabó Árpád

A KOLOZSVÁRI RÁDIÓ unitárius rádióisten-tiszteletei, adásidő 17,30 óra:

Január 19 - dr. Szabó Árpád
Február 23 - Gyerő Dávid
Március 30 - Solymosi Zsolt
Május 4 - dr. Szabó Árpád
Június 8 - Mezei Csaba
Július 13 - Ferenczi Enikő
Augusztus 17 - Kovács István
Szeptember 21 - Czire Szabolcs
Október 26 - Kriza János
November 30 - dr. Rezi Elek

A kolozsvári AGNUS RÁDIÓ (88,3 FM) unitárius műsorai, adásidő reggel 7,30 óra.

Január 2 - Buzogány István
Január 16 - dr. Szabó Árpád
Január 30 - Solymosi Zsolt
Február 13 - Kolumbán Gábor
Február 27 - András Benedek
Március 13 - Czire Szabolcs
Március 27 - dr. Szabó Árpád
Április 10 - Gyerő Dávid
Április 24 - Ferenczi Enikő
Május 1 - dr. Rezi Elek
Május 15 - Mezei Csaba
Május 29 - Lakatos Sándor
Június 12 - Lakatos Sándor
Június 26 - Czire Szabolcs
Augusztus 7 - Lakatos Sándor
Augusztus 21 - Kovács István
Szeptember 4 - Lakatos Sándor
Szeptember 18 - Kriza János
Október 2 - dr. Rezi Elek
Október 16 - Gyerő Dávid
Október 30 - dr. Szabó Árpád
November 13 - dr. Rezi Elek
November 27 - Czire Szabolcs
December 11 - Ferenczi Enikő
December 25 - dr. Szabó Árpád

Felelős szerkesztő: LAKATOS SÁNDOR
Tel: 0740323924, 0264408021; e-mail: lasa@email.ro

Egyházi hírek

A hagyományos püspöki fogadást január 1-én tartották Kolozsváron a püspöki házban, ahol *dr. Szabó Árpád* és felesége meghívására a kolozsvári hívek egy része, lelkészeink, az Egyházi Központ munkatársai és más meghívott vendégek együtt köszöntötték az Új esztendőt.

Január 13-án, a vallásszabadság törvénye kihirdetésének 435. évfordulóján nagyszabású **megemlékező ünnepélyt** tartottak Székelykeresztúron, a helyi egyházközség és az Unitárius Gimnázium közös szervezésében. A szószéki szolgálatot *Gyerő Dávid* egyházi előadótanácsos végezte, az eseményt *dr. Szabó Árpád* püspök és *dr. Rezi Elek* főjegyző méltatta szakelőadásában. Az Unitárius Gimnázium tanulói énekszámokat adtak elő, és verses összeállítást mutattak be.

Az **Egyházi Képviselő Tanács** január 23-án rendkívüli ülést tartott Kolozsváron, amelynek tárgysorozatán a 2003. évi költségvetés véglegesítése, az építési-javítási segélyek szétosztása és az ülésezési terv és eseménynaptár rögzítése szerepelt. A tanácsülést megelőző napon tartotta évi rendes ülését a **Testvéregyházközségi Tanács** is számbavéve a 2002. év vonatkozó megvalósításait.

Az **Énekvezér-képesítő Bizottság** január 28-án tartott ülésén a következők nyertek képzést az unitárius énekvezéri szolgálatra: *Bak Erzsébet* (Székelykeresztúr), *Hurubás János* (Sepsiszentgyörgy), *Szabó Mária* (Torda), *Várad Imre* (Nyárádszentmárton).

A 2003-2004-es tanévben a **Protestáns Teológiai Intézet csendesnapjait** február 7-8-án tartották. Az Unitárius Fakultás hallgatói számára előadást tartott *dr. Cseke Péter* egyetemi tanár A falukutatás kérdései a két Homoród mentén címmel, valamint *Veres Valér* tanársegéd Az ifjúság társadalmi és vallásos helyzete településtípusok szerint címmel. A reggeli és esti bibliamagyarázatot *Mezei Csaba* és *Rüsz Tibor* kolozsvári lelkészek, valamint *Bartha Zsuzsanna* mészköi lelkész tartották. A közös intézeti előadást *Visky András* mutatta be *Kereszténység és művészet* címmel.

Február 14. és március 7. között *dr. Szabó Árpád* püspök és *Gyerő Dávid* előadótanácsos észak-amerikai körúton vesz részt, az ottani Unitárius Univerzalista Egyház és a Testvéregyházközségi Tanács meghívására. A körút célja az alapgyűjtés folytatása a kolozsvári Unitárius Diákotthon javára. Az adományszervezés eredményétől füg-

gően remény van arra, hogy a diákotthon déli szárnyát a 2003. év őszére sikerül befejezni, és a kolozsvári teológiai és egyetemi hallgatók is az új otthonban kezdhetik el a tanévet.

Halottaink

Tánczos Mihály, a fiatfalvi unitárius egyházközség 21 éven át rendes és utóbb tiszteletbeli gondnoka, volt főtanácsi tag, életének 93., özvegységének 3. évében 2003. január 23-án elhunyt. Temetésére január 25-én került sor a fiatfalvi temetőben, amelyen a lelkeszi szolgálatot Bartha Alpár helyi lelkész végezte.

Fodor Piroska nyugalmazott énekvezér életének 66. évében, 2003. január 14-én elhunyt. Énekvezéri szolgálatát a gagy, recsenyédi és korondi egyházközségekben végezte, 1984-ben az Egyesült Államokban telepedett le, ahonnan 1993-ban tért haza. Január 17-én temették a korondi templomból, a temetési szolgálatot Farkas László helyi lelkész vezette, a sírnál Szombatfalvi József esperes mondott búcsúbeszédet.

Emlékük legyen áldott!

Pályázati felhívás

A **Kolozsvári Protestáns Teológiai Intézet pályázatot hirdet unitárius gyakorlati teológiai tanári (asszisztensi vagy lektori) állásra.**

Az állásra csak a **Kolozsvári Protestáns Teológiai Intézet által kibocsátott teológiai oklevéllel rendelkező unitárius lelkészek/lelkésznők pályázhatnak.**

Feltételek: legkevesebb 5 év gyülekezeti szolgálat; eredményes gyülekezeti munka; tudományos tevékenység.

A pályázat beadásának határideje 2003. február 28.

A versenyvizsgára f. év márciusában kerül sor. A versenyvizsga írásbeli és szóbeli vizsgából, valamint nyílt óra tartásából áll a szaktantárgy anyagából.

A pályázatnak tartalmaznia kell:

1. Pályázati kérést;
2. Teológiai tanulmányait igazoló iratainak hiteles másolatát;
3. Sajátkezűleg írt önéletrajzot;
4. A gyülekezeti munkáról és/illetve a tudományos tevékenységről készült jelentést;
5. A Püspöki Hivatal által kiállított ajánlást.

Dr. Juhász Tamás rektor

UNITÁRIUS KÖZLÖNY. A Keresztény Magvető melléklete. ISSN 1220-8418

Szerkesztő bizottság: **dr. Rezi Elek** főszerkesztő, **Kovács István** szerkesztő. Munkatársak: **Kovács Sándor**, **Czire Szabolcs**, **Gyerő Dávid**.

Olvasószerkesztő: **Kürti Miklós**. Szedés: **Rezi Éva**. Kivitelezés: **Kriza János**. Készült az UNITÁRIUS EGYHÁZ Nyomdájában.

Lapzárta minden második hónap 10.-e. Címünk: 3400 Cluj, B-dul 21 Decembrie nr. 9. Tel/fax: (064) 193236, 195927.

E-mail: rezielek@proteo.cj.edu.ro; kovacsistvan@unitarian.dntcj.ro; krizajan@unitarian.dntcj.ro